خبر

«یک روایت کوتاه» از چالش‌های خانواده کم‌جمعیت

زهرا قائدی، تهیه‌کننده برنامه رادیویی «یک روایت کوتاه» از روی آنتن رفتن این برنامه از امروز، ۲۰ مرداد ساعت ۱۷ و ۱۰ دقیقه خبرداد.

او می‌افزاید: «این ویژه‌برنامه با محوریت جمعیت پخش می‌شود و اهمیت توجه به موضوع جمعیت به‌عنوان مولفه اصلی امنیت ملی کشور موجب تولید آن شده است.»

قائدی تصریح می‌کند: «یک نوع رویکرد فردگرایی خودخواهانه که تحت تاثیر فرهنگ غربی است در بعضی از خانواده‌ها باعث شده که زوج‌ها و خانواده‌ها از فرزندآوری امتناع کنند و والدین بیشتر به خود بیندیشند تا فرزندان و اقوام خود. این نگرش‌ها اگر اصلاح نشود نه‌تنها نظام فرهنگی ما بلکه کانون خانواده‌ها را تحت تاثیر قرار خواهد داد.»

او ادامه می‌دهد: «بنابراین برنامه یک روایت کوتاه با محوریت جمعیت با افراد مختلف در خانواده‌های مختلف کم‌جمعیت و پرجمعیت گفت‌وگو می‌کند و چالش‌های افراد در خانواده‌های کم‌جمعیت را نشان می‌دهد.» این برنامه به تهیه‌کنندگی زهرا قائدی و گزارشگری گیتی محمدی پنجشنبه‌ها ساعت ۱۷ و ۱۰ دقیقه از رادیوایران پخش می‌شود.

گزارش

بررسی برنامه پربیننده این شب‌های شبکه چهار سیما

«سوره» بصیرت

فاطمه عودباشی
دبیرگروه رسانه

باز دلم رفته کنج شش گوشه، زانو بغل گرفته و روضه عطش را زار می‌زند. انگار همه روضه تو را می‌خوانند حسین(ع). غریبی سید و سالار شهیدان گوش عالم را کر کرده‌است. آیا کسی هست در این عالم که فریاد هَلْ مِنْ ناصِرٍ یَنْصُرُنی را نشنیده باشد؟ به راستی هر چه برنامه تلویزیونی برای امام‌حسین(ع) ساخته شود، فقط می‌تواند مسکنی کوچک برزخم دل عاشقان باشد؛ زخمی که درعمق جانشان نشسته است. این شب‌ها برنامه «سوره» با پرداختن به کوفه سعی دارد مرهمی باشد بردل عاشقان. به همین دلیل دست اندرکاران برنامه از اول محرم پخش سوره را شروع کردند. نقطه متمایز برنامه این است که از زاویه‌ای تازه به تاریخ نگاه می‌کند و آن را با مسائل مبتلا به جامعه روز انطباق می‌دهد و کارشناسان جسورانه در این برنامه صحبت می‌کنند که با اجرای مسعود دیانی و تهیه‌کنندگی رضا جلالوند روانه آنتن شبکه چهار می‌شود. این برنامه موضوعاتی چون کوفه و تشیع، کوفه پس از واقعه عاشورا و ... را دستمایه قرار داده‌است. یکی دیگر از نکات قابل تامل در برنامه سوره این است که مجری برنامه با این‌که بیمار است اما به عشق امام‌حسین(ع) برنامه را اجرا می‌کند و با شرایط سختی که دارد در این برنامه حاضر می‌شود. در شب پایانی این برنامه به بررسی برنامه سوره پرداخته‌ایم که در ذیل می‌خوانید.

محمدحسین رجبی دوانی، مورخ و پژوهشگر تاریخ اسلام در پاسخ به این سوال که برنامه سوره از زاویه‌ای تازه به موضوعات تاریخی می‌پردازد که نمونه آن را در چنین برنامه‌هایی ندیده‌ایم، به عنوان پژوهشگر تاریخ اسلام این برنامه را چطور ارزیابی می‌کنید، به جام‌جم توضیح داد: سوره برنامه متفاوتی است، در میان مجموعه برنامه‌هایی که تا به حال به مناسبت‌های مذهبی در شبکه‌های مختلف صداوسیما شاهدش بودیم. بنده تجربه همکاری ۲۶ تا ۲۷ ساله با صداوسیما دارم و کمتر دیده‌ام برنامه‌ای به این صورت هدفمند و با یک ایده تعریف شده و اساسی تولید و روانه آنتن شود. همه دست اندرکاران این برنامه به خصوص کارشناس .مجری آن، حاج آقای دیانی به درستی این برنامه را سکانداری و هدایت می‌کند. نمونه چنین برنامه‌های موفق و جذاب، باز هم می‌تواند ساخته شود و باید از چنین برنامه‌هایی حمایت کرد.

وی ادامه داد: این نوع نگاه و هدفمند بودن برنامه توسط دست‌اندرکارانش، باعث شده برنامه سوره موفق و متمایز باشد. من مدتی است به سبب دل‌مشغولی‌هایم و هم این که برخی برنامه‌ها را خیلی موفق نمی‌بینم، تمایل به حضور در برنامه‌های مناسبتی را ندارم اما این برنامه من را هم قانع و مشتاق کرد در قسمتی از برنامه حضور پیدا کرده و صحبت کنم.

گذشته، چراغ راه آینده

این پژوهشگر تاریخ اسلام در پاسخ به این پرسش که در این برنامه صرفا مباحثی مربوط به کوفه مطرح نمی‌شود و با علم و اتفاقات روز هم تطبیق داده می‌شود و این موضوع تا چه میزان می‌تواند برای مخاطبان جذابیت داشته‌باشد، بیان کرد: این برنامه هدفمند است، یعنی افزون بر این که می‌خواهد اطلاعاتی به بیننده بدهد، در صدد آن است یک بینش هم به مخاطب منتقل کند و او را در فضای امروزی با توجه به آموزه‌هایی که از حوادث گذشته می‌توان گرفت یاری کند؛ یعنی این تعبیر که گذشته چراغ راه آینده است و این که عبرت‌ها و درس‌ها را باید از تاریخ گرفت. این برنامه با چنین هدفی تعریف و اجرا می‌شود.

وی ادامه داد: به نظر من رمز موفقیت برنامه در همین است، چون در بسیاری از موارد حوادث گذشته طبق رهنمودهای قرآن کریم در دوره‌های دیگر قابل تکرار است و این همه تاکید که در قرآن شده بر سرگذشت اقوام پیشین و بیان آنچه از فراز و فرودهای عملکرد مردمان در اعصار گذشته به خصوص در قبال پیامبران بیان کرده، همگی برای این است که مسلمانان از این قضایا پندهای لازم را بگیرند. در این برنامه هم هدف این است که پندهای لازم از حوادث سرنوشت سازی که مسیر تاریخ را در اسلام دگرگون کرد، مثل قضیه سقیفه که مانع ادامه‌اش شدند و البته برای امروز ما می‌توانست خیلی عبرت‌آموز باشد. همین طور راجع به کوفه‌ای که به گفته امام صادق(ع) «امید ما اهل بیت به کوفه است»؛ اما همین کوفه به امیرمومنان(ع)، امام‌حسن(ع) و امام‌حسین(ع) خیانت می‌کند. در حالی که خوبان شیعه و اصحاب اهل بیت(ع) در کوفه بودند و اگرچه در اقلیت بودند ولی انتظار اهل بیت به یاری شدن از کوفه بود که این انتظار هیچ گاه در مقام عمل به صورت کامل و موفق در نیامد و حادث نشد.

رجبی دوانی تاکید کرد: از این جهت این برنامه می‌تواند تطبیقی میان حوادث گذشته با اوضاع و احوال روز و حوادثی که بر نظام و انقلاب ما گذشته و دشمنی‌هایی که با آن صورت می‌گیرد و تغییر و تحولات خواص جامعه در این حوادث در این چهار دهه رخ داده، باشد و با مقایسه آنچه در کوفه گذشته و عملکرد خواص آن دوره با اهل‌بیت(ع) می‌تواند بسیار راهگشا و درس‌آموز باشد و از این حیث سوره، یک برنامه موفق بوده و هست.

درنگ

مروری بر صحبت‌های کارشناسان

فصل جدید برنامه سوره از شب اول محرم از شبکه چهار سیما روانه آنتن شد و امشب آخرین قسمت از برنامه پخش می‌شود. این فصل از برنامه اختصاص به مبحث کوفه داشت و کارشناسان هر شب از زاویه‌ای تازه درباره این موضوع صحبت داشتند تا مباحث برای مخاطبان کاربردی و شنیدنی باشد.

رفتار با همسایه غیرمسلمان

رضا امیرخانی، نویسنده و منتقد ادبی: شک درست یعنی جایی که اگر صدای هیأت من بلند بود آیا کم کنم یا نه؟

مسلما اباعبدا... (ع) می‌گوید باید آن را کم کرد. باید یاد بگیریم در زیست اجتماعی و عزاداری، حسینی عمل کنیم. همیشه اباعبدا... و شهدای کربلا همراه در دوراهی‌ها، شکل درست را انتخاب کردند و هیچ‌گاه برای انتخاب راه غلط، برای خود توجیهی درست نکردند.

فعالیت مخالفان امیرالمؤمنین

اصغر طاهرزاده، کارشناس: این سوال مطرح می‌شود که مخالفان امیرالمومنین تا کجا اجازه فعالیت داشتند؟ حضرت در این باره خطاب به یاران‌شان فرمودند تا زمانی که مخالفان دست به شمشیر و کشتار نمی‌برند باید آنها را آزاد گذاشت. حتی زمانی که حضرت در مسجد نماز می‌خواندند، مخالفان شروع به خواندن قرآن می‌کردند و حضرت سکوت می‌کرد. این موضوع نشان می‌دهد مخالفان برای حضور تا کجا میدان دارند.

تغییر ساختار کوفه

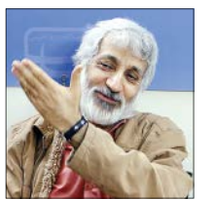

ابراهیم فیاض، پژوهشگر: بعد از عاشورا، خوارج دست به خشونت زدند، حتی پیرمردی با عصا به پیکر امام حسین(ع) زد.

همین امروز هم داعش این نگاه را دارد و دست به خشونت می‌زند و نکته این است که آنها هم مثل خوارج فکر می‌کنند که خودشان درست فکر می‌کنند و بقیه اشتباه می‌کنند اما حادثه عاشورا به حدی عظیم است که بعد از آن همین کوفه تبدیل شد به مهد شیعه.

جریان‌شناسی لشکر عمر سعد

حجت‌الاسلام محمدعلی مهدوی‌راد: برخی فرصت‌طلب و جیره‌خوار بودند. برخی دیگر مسخ‌شده و درنده‌خو بودند. گروه دیگر ترسو بودند که دوست نداشتند آنجا باشند ولی از ترس جان در سپاه دشمن حاضر شدند. اگر نگاهی به این افراد داشته باشیم متوجه خواهیم شد چه کسانی در آن زمان بودند. البته باید تاکید کنم در قرآن کریم تمام این نشانه‌ها آمده‌است.

چرا کوفیان مسلم را تنها گذاشتند؟

نعمتا... صفری فروشانی، پژوهشگر: به نظر می‌رسد در زمان مسلم اجماع چندانی بین کوفیان وجود نداشت و یکی از گلایه‌های آنها منزل‌گزینی مسلم بود. حدس می‌زنم تعدادی از بزرگان شیعه از امام هم گلایه داشتند که چرا با این همه نامه‌نگاری خودشان تشریف نبردند و نماینده فرستادند. همچنین معتقدم به نظر من حرکت توابین کوفه حرکتی کور بود و با این که قاتلین امام در کوفه بودند، به شام رفتند.

عبارت «امام را شیعیانش کشتند» دروغ است

محمدحسین رجبی دوانی، پژوهشگر تاریخ اسلام: برخی شیعیان با فشار عبیدا... جا زدند و از حضرت حمایت نکردند، ولی هیچ‌کدام به جنگ امام نرفتند. همچنین در سیره پیامبر می‌بینیم چند بار برای کشتن دشمنان عنودی که در پی ضربه زدن به اسلام بودند، افرادی را فرستادند و آنها را غافلگیرانه کشتند. کشتن آنها از عبیدا... بن زیاد مهم‌تر نبود که مسیر آینده اسلام را تغییر داد.

چرا تشیع رونق گرفت؟

فهیمه فرهمندپور، استاد دانشگاه: ساخت چند صد ساله قبیلگی در حجاز مانع از رشد و تسلط اسلام مبتنی بر ولایت در حجاز می‌شود و پیامبر هم با وجود همه جاذبه نبوی، باز هم در برخورد با این مردم با چالش روبه‌رو می‌شود.

همچنین حمله برای غارت اصلا در سیره پیامبر نبود و اقتصاد مبتنی بر جنگ وجود نداشت یا اگر وجود داشت احکام خاصی بر آن وضع می‌شد.

کوفه، تنها امید امام حسین(ع)

حسین قاضی‌خانی، پژوهشگر: مردم شهرهای مکه و مدینه با حضرت همراه نبودند و کوفه تنها شهری است که برای قیام از ایشان دعوت کرد.

البته معاویه با هدف گرفتن بیعت برای یزید، شخصا به دیدار امام حسین(ع) و ابن عباس رفت، اما با مخالفت حضرت مواجه شد. بزرگان کوفه چون سلیمان بن صرد و دیگر توابین در همراهی امام کوتاهی کردند. آنها بصیرت لازم را نداشتند.

تضعیف اقتصاد شیعیان

زهرا روح‌اللهی امیری، استاد دانشگاه: در دوره معاویه هرگونه بدگویی یا مخالفتی با بنی‌امیه باعث قطع شدن حقوق مردم از بیت‌المال می‌شد.

ابن زیاد با استفاده از همین سازوکار توانست کوفه را کنترل کند. علاوه بر آن عبدا... بن‌مسعود، معلم آموزش قرآن در کوفه بود، اما از بیان روایات و شأن نزول آیات خودداری می‌کرد. با این روش دینداری ظاهری و قشری رواج پیدا کرد.

ببینید و بشنوید

شبکه یک	
۱۰:۱۰	مسابقه ایران
۱۶:۳۰	گزارش هفتگی
۱۷:۱۵	خانه ملت
۱۸:۳۰	درس‌هایی از قرآن
۱۹:۳۰	مسابقه دستپخت
۲۳:۱۵	عبرت عاشورایی
شبکه دو	
۹:۴۰	مرثیه‌خوانی حاج محمود کریمی
۱۳:۳۰	سخنرانی استاد انصاریان
۱۷	کافه بازی
۲۱:۳۰	آن: این برنامه به بررسی آثار هنری نمایشی، تجسمی، موسیقایی و... ماندگار با موضوع محرم که به طور خاص مردمی و فراگیر شده‌اند، می‌پردازد. فرآیند و چگونگی خلق آثار هنری عامه‌پسند در موضوعات آیینی موضوع اصلی این برنامه است.
۲۲:۳۰	مجموعه «آقای قاضی»
شبکه چهار	
۱۴	مستند «مسجد جامع بروجرد»
۱۸	سریال خارجی «تشکیلات زیرزمینی»
۱۹	رفیق
۲۰:۳۰	فیلم سینمایی «آخرین معامله»
۲۲	سوره (فصل کوفه)
۲۳	سرگذشت
شبکه پنج	
۱۳:۳۵	تماشاخانه (آرزوی بزرگ)
۱۶:۳۵	به خانه برمی‌گردیم
۲۰	پاف و شگفتی‌های صخره مرجانی
۲۱	عقیق
۲۳	سریال «رسم عاشقی»
شبکه نمایش	
۱۱	وزیر
۱۳	دلهره
۱۵	انتخاب آدل
۱۷	کد آبی
۱۹	ندامت
۲۱	مثلث برمودا ۲
۲۳	امپراتور
شبکه تماشا	
۱۷	مرضیه
۱۸	نیل در خون
۱۹	افسانه جومونگ
۲۱	از سرنوشت
۲۲	فرار از زندان
شبکه آی‌فیلم	
۱۴	مختارنامه
۱۶	گارد ساحلی
۱۷	پنجره
۱۸	روزهای زندگی
۱۹	یه تیکه زمین
۲۰	یادآوری
۲۱	پرده‌نشین
۲۲	فیلم سینمایی «استشهادی برای خدا»: به کارگردانی علیرضا امینی و با حضور بازیگرانی همچون جمشید هاشم‌پور، محسن تنابنده، احمد مهران‌فر و هالی گرجی؛ فتحی، راهبان قدیمی قطار در روزهای پایانی زندگی‌اش، برای جبران اتفاقات گذشته به روستای زادگاه خود بازمی‌گردد تا حلالیت از مردمی که با گفتن حرف‌ها و سوءظن‌هایی نسبت به همسرش بوده باعث فرار او از روستا شده را بگیرد...
شبکه‌های رادیویی	
۱۲:۰۵	رادیو اقتصاد / ارمغان طبیعت
۱۸:۲۰	رادیو سلامت / از مزرعه تا سفره
۲۰:۳۰	رادیو فرهنگ / با کاروان حکمت
۲۱	رادیو تهران / مهربانو
۲۱:۰۱	رادیو قرآن / نفس مطمئنه
۲۳:۴۵	رادیو ورزش / ورزش در آینه ادبیات